

нелегальної міграції, боротьба з розкраданнями в паливно-енергетичному комплексі, перекриття каналів та можливостей для контрабанди, недопущення конфліктів на міжнаціональній основі, підвищення ефективності боротьби з хабарництвом та корупцією, насамперед у владних структурах, контролюючих, правоохоронних та судових органах.

Перелік використаних джерел

1. Користін О. Є., Бортник С. М. Актуалізація окремих напрямів правоохоронної діяльності у протидії економічній злочинності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, № 4, 2013. С. 118-125.

2. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти. Тернопіль. Економічна думка. 2017. – 358 с.

3. Рогозін С. М. Попередження економічної злочинності. *Митна справа*. 2013. № 4. С. 17-22.

4. Надвірнянська Н. М. Заходи протидії корисливій злочинності в контексті сучасної кримінологічної політики України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 1. С. 180-183.

Гордій Хоронжій

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Олександра Васильчишин

*професор кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ОЗНАКИ ПОНЯТТЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інструменти правоохоронної діяльності використовують під час розв'язання різноманітних питань державного і суспільного життя. Водночас, у діяльності державних органів та їх посадових осіб правоохоронні дії, які вони мають виконувати, можуть бути не основним, а похідним (допоміжним) завданням. Йдеться, зокрема, про органи санітарно-технічного контролю, гірничого нагляду, нагляду за охороною праці тощо. Водночас правоохоронні органи зобов'язані виконувати дії, що мають управлінське або організаційне, упорядкувальне, консультативне, а не охоронне призначення. Це

перша ознака правоохоронної діяльності. Отже, позитивний вплив на фізичні або юридичні особи є іманентною ознакою, публічним способом взаємодії між владою та людиною, що проголошено Конституцією й законами України.

Другою ознакою правоохоронної діяльності визначимо процедурний характер діяльності (процесуальна ознака). Вона передбачає, що способи здійснення правоохоронної діяльності складаються зі спеціально встановлених юридичних процедур: подання позову, подання заяви про правопорушення або про злочин, подання звернення, опитування, допит тощо. Порухення посадовими особами правоохоронних органів встановлених процедур визнають істотним порушенням процесуального законодавства. Здебільшого це тягне за собою визнання певної дії правоохоронного органу неправомірною.

Усі процедури правоохоронного призначення є *формально визначеними*. Так, процедури звернення громадян до органів державної влади з питань захисту власного права, з питань притягнення до кримінальної відповідальності, з розв'язання трудових спорів, доставлення порушника для складання протоколу про адміністративне правопорушення тощо детально регламентовано у відповідних законах, інструкціях.

Характерною ознакою правоохоронних процедур є те, що вони мають протокольну форму. Тобто будь-яка процесуальна дія (порушення кримінальної справи, допит, обшук, затримання підозрілого, пред'явлення обвинувачення тощо) має протоколюватися, при цьому вимоги до складання акту чи протоколу є однаковими для всіх учасників кримінального, цивільного судочинства або з провадження адміністративних правопорушень. Це стосується і вимог до складання процесуальних актів іншими суб'єктами право охорони – прокурора, слідчого, органу дізнання. Отже, процедурна (процесуальна) ознака правоохоронної діяльності вказує на формальну визначеність цієї діяльності та неприпустимість її порушення.

Третьою суттєвою ознакою правоохоронної діяльності науковці визначають статусну (професійну) ознаку особи, яка є уповноваженим державою суб'єктом такої діяльності. Здійснювати заходи з охорони права, відновлення порушеного права, виявлення та розслідування злочинів, підтримання правопорядку має компетентна, фахово підготовлена, процесуальне вповноважена державою посадова особа, яку позбавлено права обіймати будь-яку

іншу посаду або займатися іншою діяльністю (крім наукової та творчої) й делегувати свої повноваження іншій особі [1].

Сутність статусної ознаки полягає в тому, що рішення, прийняті уповноваженою особою, підлягають перегляду за особливими, визначеними в законі обставинами. У правоохоронній діяльності поширене правило преюдиційності, згідно до якого встановлені уповноваженою особою юридичні факти або правовідносини а ргіогі є істинними, відповідно рішення з цього приводу не підлягають перегляду іншими правоохоронними органами. Ці юридичні факти можуть бути переглянуті лише за додержання процедурних правил (слідчі документи можуть бути переглянуті за мотивованим поданням прокурора або обґрунтованим оскарженням адвоката, а акт перевірки податкового органу може бути оскаржений у судовому порядку тощо).

Цікаві ознаками правоохоронної діяльності вирізняє науковець А.М. Кучук, зокрема:

1) Спрямованість на охорону прав і свобод людини, законності та правопорядку, усіх врегульованих правом суспільних відносин;

2) Реалізується на підставі та відповідно до закону і, переважно, у відповідній процесуальній формі;

3) при її здійсненні застосовуються, як правило, правові засоби;

4) здійснюється спеціально уповноваженими суб'єктами на професійній основі [2].

На наш погляд, якщо зупинитись на першій ознаці правоохоронної діяльності, то можна зазначити наступне: правоохоронна діяльність виходить за межі охоронних норм права, так само і охоронних правовідносин. Хоча, дійсно, у більшості випадків діяльність суб'єктів правоохоронної діяльності пов'язана з припиненням правопорушення та притягненням винних до юридичної відповідальності. Основний напрям їхньої діяльності все ж таки має бути профілактика протиправної поведінки особи, що не може бути обмежена виключно правоохоронними відносинами.

Водночас четверта ознака дозволяє відокремити суб'єктів правоохоронної діяльності від усіх інших осіб, які вчинюють окремі акти, спрямовані на охорону права або тих, що залучаються до виконання окремих завдань правоохоронної діяльності. Тобто остання здійснюється професійно, постійно.

Указані ознаки правоохоронної діяльності слід розглядати в їх сукупності, комплексно. І лише тоді, коли усі вони будуть встановлені, тоді певний вид діяльності можна вважати правоохоронною діяльністю. Ці ознаки розширюють традиційний

підхід до змісту правоохоронної діяльності, за якого лише держава в особі державних органів є суб'єктом охорони права та, відповідно, прав і свобод громадян.

Перелік використаних джерел

1. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: підруч. / О. С. Захарова, В. Я. Карабань, В. С. Ковальський (кер. авт. кол.) та ін. ; відп. ред. В. Т. Маляренко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 376 с.

2. Кучук А. М. Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні : автореф. дис. на здоб. наук. ступ канд. юрид. наук за спеціал. 12.00.01 – теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових учень / А. М. Кучук ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – Київ, 2007. – 22 с.

Яна Штань

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

Економічна безпека країни є невід'ємною складовою її національної безпеки та перебуває в тісному взаємозв'язку з усіма економічними процесами, які відбуваються в державі. Вона забезпечує зростання рівня добробуту та життя населення, відіграє одну з головних ролей у запровадженні ефективної економічної політики в державі, слугуючи гарантом соціальної стабільності в суспільстві та передумовою фінансового розвитку країни.

Існує безліч негативних чинників і загроз, які унеможливають та перешкоджають виведенню економіки нашої країни на якісно новий рівень і слугують локомотивом для зменшення безпечної міри економічної сфери.

У зв'язку з активним розвитком фінансової системи, технологічним удосконаленням, здійснення фінансових операцій, проникненням у національну економіку транснаціональної злочинності, проблема запобігання та протидії економічній злочинності набуває глобального характеру. Економічна злочинність в Україні й окремі її види характеризуються постійним зростанням рівня латентності, поширенням і вдосконаленням тіньових схем, зловживань з бюджетними коштами, проявів кримінальної корупції з боку службових осіб органів державної влади й управління в межах реалізації ними власних повноважень тощо.